

А.Х. Хаушевни юсонден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

1. Хаушев Асланбек Хусеновични Къабарты-Малкъар Республиканы Экономика эм жаммаут къоркуусулукъ жаны бла советни Секретарыны орунбасарыны къуллугундан эркин этерге.

2. Бу Указ анга къол салынган юнден башлап кочине киреди. А.КАНОКОВ Нальчик шахар 2013 жылда 12-чи мартда №31-УГ

Спорт

Арсен Каноков картингчилеге болушхангы

Нарткъаланы картдармонда картингден Урван району тереки чемпионаты бардырылганда. Аны Тишриуаланы халкъа аралы кинолери хоралгандыла. Анаг Басан, Эльбрус эм Урван районладан эки жыйбармагъа жуукъ спортчу къатышхандыла. Жаш картингчилеги къараргъа КЪМР-ни Башчысы Арсен Каноков, республиканы транспорт, сыз эм жол къорукъ министр Аслан Даушев, Урван районун администрациясыны башчысы Антмирган Каноков ДСОСАФ спорт обшествону таматасы Аслан Гужоков эм башхала келген эрде, деп билдиргенди.

«Зльбрус» спорт клубу таматасы Аскер Вологов эм тренер Анатолий Песегов эршиулеге къатышхан командадагъа, алапы тренерлерине эм дайым ыргысы болушукъ этип турганлагъа «Стандарт-Спорт» акционер обшествону таматарларына Хасан Жемухова бла Арсен Наговежа ырызълкъларын билдиргенди.

«Зльбрус» спорт клубу таматасы Аскер Вологов эм тренер Анатолий Песегов эршиулеге къатышхан командадагъа, алапы тренерлерине эм дайым ыргысы болушукъ этип турганлагъа «Стандарт-Спорт» акционер обшествону таматарларына Хасан Жемухова бла Арсен Наговежа ырызълкъларын билдиргенди.

«Кадет» классда ючюнчю, экинчи эм биринчи жерден Давид Хуранов, Астемир Ахав эм Каплан Альберов алгандыла. «Юниор» классда ючюнчю, экинчи эм биринчи жерден Александр Мельничко, Александр Котельничко эм Дмитрий Мешерковдула. «Пионер» классда Кантемир Далелов биринчи, Алим Абазов экинчи эм Дмитрий Зима ючюнчю болгандыла.

«Миллет юниор» классда Артур Резников, Денис Большаков эм Эльдар Езиев биринчи, экинчи эм ючюнчю жерлеге чыкгандыла. Эршиулеге хорлагъанлагъа кубокланы, майдалланы эм грамоталаны анагъа къараргъа келген сайкъ къомакъла бергенди.

Республиканы Башчысы Бийчекчуланы Жаннетте бла Светлана Исмаиловагъа эм жаш спортчугъа - бешкъллыкъ Аликхан Сохова - экинчи саугъа бергенди.

Пресс-конференция

Ипотека кредитле алгъанланы саны ёсгенди

Сбербанкни Къабарты-Малкъар Республикада бляюно башчысы Хамиди Урусбиев бу финанс учреждение бардырылган ипотека кредитле беруу къомакъла бергенди. Ол къезиде хайырлануучулагъа быллай кредитле бла 856 миллион сом берилген эди. Бурунгу жыл бла тенгештиргенде, ёсюм юч кереден аслам болганды.

«Сбербанк жашау журтланы башчысы» деп организацила бла да иги байлыккъа журютеди. Этилген мадарлары хайырлары бла банда быллай объектини къагъытларын жарашдырыу заман ити да къысаратылганды. Аны бла байламлы излемле да азайтылгандыла.

Ипотека кредитлени беруу бла банк жаланда кесини файдатылгъын кётюрюу бла чекленит къаламйды. Бу иш республикада социальный жаны бла болумну игилендириуге да себепли этеди. Аны себепли финанс учреждение, быллай кредитлени беруу жаны бла излемлени мындан арда жетиш эте, процент ставкаланы уа азайта барыргъа дейди.

«Этилген мадарлары хайырлары бла бийыл Къабарты-Малкъарда жаныу жашау журтлагъа кёнгилени саны кёбейгитине ышанабыз», - деп чертгенди ол.

УПБАШЛАНЫ Мурат. СУРАТДА: Хамиди Урусбиев.

«Сбербанк жашау журтланы башчысы» деп организацила бла да иги байлыккъа журютеди. Этилген мадарлары хайырлары бла банда быллай объектини къагъытларын жарашдырыу заман ити да къысаратылганды. Аны бла байламлы излемле да азайтылгандыла.

Оноу

Амброзия бла юрешни тири бардырыргъа

Къабарты-Малкъарны Правительство 2013-2017 жылда амброзия бла юреш бардырыу ишлени планын къабыл этгенди. Амброзия адамны саулуугуна хата келтирген бек аман хансапдан бири болганын барыбыз да билебиз. Ол азыркъ всерха эткино амалларын учурден ала бла адамствода биригит этерге кереклиси хакъды. Аны бла байламлы КЪМР-ни Эл мюлк министерствосу жер-жерли ад-

министрациялауу ба хансны кюрюстюр ючюн, юреш бардырыу коммиссияла къуаргъа кереклиси билдиргенди. Ол ишде суботникли бардырыргъа эм исез турган жерлени амброзиядан тазалануу организациаланы боюнларына салса тег болушукъду.

Дагъыда министерствону онуудна энчи иеликке болгъан учакталаны тазаламагъа бла жууушпылыкъ этирге керекли-

Table with 6 columns: Шимал Кавказ кон сайын (2 бет), Юч гимни автору, кёло къалгъанланы жакъчылары (3 бет), Миллетни от жагъасын сууутмай тутхан таулу анагъа - эсгертеме (3 бет), «Биз не къадар кёп жашны, къызын учундургуа юрешебиз» (3 бет), Кёкге итинлюк (4 бет), Ачыкъ дерсни хайыры (4 бет), Кредитле бла къалай хайырланса игиди (4 бет)

МАГЪАНЫЛЫ ТЮБЕШИУЛЕ Республиканы продукциясы жангы рыноклагъа чыгъады

Къабарты-Малкъар Республиканы Промышленность эмда саяуу министр Роман Пономареню эм бир къауум предриятиларыны башчыларындан къуралган делегация кён болмай Калмыкиягъа бла Астрахань областькъа барып келгенди. Бу регионда фойдалы тюбешиле болгъанчыла эм магъанлы келишимле этилгенди, деп билдиргенди КЪМР-ни Экономиканы айытуу министрствону пресс-службаасындан.

Астрахань областыны Саулукъ сакълану эм Промышленность министрстволарыны къуллукчуларына «Севкавентген-Д» предриятины рентген аппаратлары бла «Фарма Интернешнл компани Россия - СНГ» предриятины фармацевтика препараттары кёргозюлтгенди.

Специалисте, алгъа сейирлери болгъанын белгилеп, келир айда Къабарты-Малкъар Республикагъа келип, эки регионга да фойдалы байлампыкъла къуаргъа келишгенди.

Элистада уа КЪМР-ни делегациясы Калмыкия Республиканы саулукъ сакълану эм социальный айытуу министр - Владимир Шовунов бла эм республиканы болнышаларыны башчылары бла тюбешип, бизни регионну бу жаны бла къаллай олгашы болгъанлары юсонден селгерди. Республиканы «Радуга» сабий санаторийни Калмыкиядан жуу-

къкъ кезиде сабийлени жибериге онулашхандыла. «Бу тюбешиле бизге бек магъанлы болгандыла, - дегенди «Фарма Интернешнл компани Россия - СНГ» предриятины келечиси Фатима Мирзова. - Бизни продукциябызгъа кёле эс бергендила. Барыбызгъа да фойдалы болгъан келишимле узакъ болгъагъа салымнай этилгилени да толу ышанабыз», - деп чертгенди ол.

Бизни корр.

КОНФЕРЕНЦИЯ

Сабий онкологияны проблемалары минтилгенди

Онбирини мартда республика сабий клиника больницда сабий онкология эм гематология проблемаларгъа хораланган конференция бардырылганды. Аны ишине Москвада Сабий гематология эм онкологияны илму-клиника арасыны профессор А.И. Карачунский эм дагыда бу арада ишлеген белгилли алимле Светлана Варфоломеева, Максим Сухов, Владислав Щукин, Владимир Киргизов къатышхандыла.

на конференцияла бардырыу ахшы тере болуп баргъанын чертгенди. Ызы бла ол бу алычу илму-клиника араны сынауу бла Нальчикдеги специалисте да шагъырей болукъларын огъуруу ишге санагъанын билдиргенди.

Профессор А.И. Карачунский сабий рак бла юз кере аз ауруйда абаданладан эсе, дегенди. Ауругъанланы жетишш беш процентни сау болургъа бол-

Конференцияны КЪМР-ни саулукъ сакълану министрнини орунбасары Гайылыны Алёна

ахчанды. Ол бизни республикада дунияда атлары айтылган алимле къатышып, медицина

лукъдула. Алай бийыл бийик жетишимге жетер ючюн, сау комдан ишлерге керекди. Хирург операция этгенден сора лучева терапия, эпокрина терапия, иммунотерапия бардырыладыла. Профессор А.И. Карачунский айтханыгъа кёре, ишни башы операция койюуда - аны этген алай къыйын тойюлдау, бек къыйын кезуу терапиямы.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Технология

Интернетге къошулгъаланы саны кёбейгиди

Озгъан жылда Къабарты-Малкъарда «Ростелекомну» хайыры бла терк ишлеген Интернетге къошулган абонентлени саны эки кереге ёсгенди. Аны юсонден «Ростелеком-ЮГ» компанины пресс-службаасындан билдиргенди.

КУЛЬТУРА

Аны жарыкъ сыфаты эсибизден кетмейди

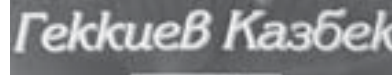
Кёл болмай Къырал концерт залда Геккиланы Казбекге жораланган «Облачённы в лучи солнца» деген фильмин премьерасы болганды. Аны «ГТРК» Кабардино-Балкария телекомпанияны башчысы Людмила Казанчеваны башламчылыгы бла Казбекни телевидениеда биргесине ишлеген журналистлени къаууму къуаргандыла.

Мухамед Кодзоков.

Биз барыбыз да билген бушуулу иш озгъан жылны декабрь айында болганды. Аны жарыкъ сыфатын кётюралмагъан малгъуна, жыйырма сегиз жыллыкъ журналистлени ишинден къагъыт келген заманын сакълап, орамда ёлтургенди. Бу жаш адамны

жокуду. Алай аны жарыкъ ышаруу, шатык ауазы, низамлы сыфаты эсибизде къалганды. Ол юн Къырал концерт залга кёл адам жыйылган эди. Алапы санында Правительствоу председателини орунбасары Мухамед Кодзоков, Аспалмы информация

жаш журналистни ариу суратларын кёрюм да къуарганды. Киносфильм башлангандан алгъа, сахнагъа Жангоразланы Мариям бла Беслан Суидимов чыгып, жаз башыны биринчи кинолери жуукъ тишариулагъа утгай, Казбекге да къуанын байрам болуучу эди, дегенди. Нек дегенде жаш, аны эгиз къырындашы Алибек да 8 - чи Мартда тугъандыла. Казбек не заманда да айырымлы сабий болганды, школу атып майдалгъа, университетни къызыл диплом бла бошаганды, аспирантураны да таураганды. Телевидениеда 2010 жылда келгенди. Мында, уллу конкурсу тынч ётюп, экинчи юн окуду. «Жангылкылда», абырзамай, къараучуланы аллына чыкгъанды. Жаш журналист, къуру анди ишлегени бла чекленит къалмай, кеси да сый тэмала табып, алгъа кёре берилуе да къуарганды. Къабарты - Малкъар телевидениеда ол жарашдырган «Эгиле» деген проекте кёле сюйюп къуаргандыла. Аны къуаргандан заманда Казбек уллу иш бардырганды, кёл эгилени жыйып, бирге тюбештиргенди. Бама, алгъа уа болур эди нени юсонден ханлар айтыргъа.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Билдирюу

Сабий алып ёсдюрюрге сюйгенлеге

Республиканы хурметли жамауаты! «Единая Россия» политика партианы председателини регион жаммаут примейниини консультация арасы ёксюк эм киши къарамай къоьгъан, ол санда сакъат сабийлени да, алып ёсдюрюрге сюйген граждандланы приёмгъа алынуу эмда алгъа къаллай онгла берилгенлерини консультацияциаланы къурайды.

Консултацияла 2013 жылда 22-чи мартда 10 саягъадан 17 саягъа дери Нальчик шахарда, Ленин проспектеда, 48-чи юйде бардырылшыкъыла. Соркуллары болгъаны бу телефон номерге сёлещине: (8662) 77-00-40.

юсю бла алай огъурусулукъ иш болгъаны республикада киши да жарышханды, сагъаш этиргенди, кёл торюю оюмла да туурдганды. Қылай - алай болса да, бюгон Казбек бизни арабызда

органла, жаммаут эмда дини организацила жаны бла министрнини борчу толтургъан Мухамдин Кумахов, постле, журналистле эм Геккиланы Казбекни сюйген адамыла келген эдиле. Фойде

Table with 6 columns: «Биз не къадар кёп жашны, къызын учундургуа юрешебиз» (3 бет), Кёкге итинлюк (4 бет), Ачыкъ дерсни хайыры (4 бет), Кредитле бла къалай хайырланса игиди (4 бет)

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну 2012 жылда 13-чю апрельде чыгарылган 75-ПП номерли бегимине тюрлениуле кийируно юсонден Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну БЕГИМИ

2013 жылда 21-чи февральда №60-ПП

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосу бегим этеди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосунда Гражданылы Патриот ниетде юйретуи жагы бла республиканы ведомствона аралы координация советни Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну 2012 жылда 13-чю апрельде чыгарылган 75-ПП номерли бегими бла къабыл керюлген къауумна былай тоюзуле кийирге:

- а) советни къауумна бу адамланы къышарга:
- Портова Г.А.** – Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствон Председателини орунбасары (советни председателини)
- Керфов М.А.** – Къабарты-Малкъар Республиканы финансла министри
- Семенов П.Г.** – Къабарты-Малкъар Республиканы билим бериу эи илму министри (советни председателини орунбасары)
- Шетова И.М.** – Къабарты-Малкъар Республиканы сауукъ сакалуу эм куроурта министри;
- б) советни бу членлерины жагны къулулуларын былай жазарга:
- Афанов А.М.** – Къабарты-Малкъар Республиканы спорт эм туризм министри
- Кумахов М.Д.** – Къабарты-Малкъар Республиканы аспалмы информация органа, жамауат эм дин организацияла жагы бла министри;
- в) советни къауумундан Б.С. Паштовну, С.Б. Хажирокоуну, З.М. Шибуховну, С.Х. Шагаповоуну, Т.Х. Эркеновну кетериге;

Къабарты-Малкъар Республиканы
Правительствосуну Председатели
Р.ХАСАНОВ.

Сабий онкологияны проблемалары тинтилгендиле

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

«Онкологияда иш къалай кыралса да, анга кере боллады эсеп», - дегенди белгиле киби Россейде эки жюз квадрат метрде отуз-къыркы саусуз

миллион адам жашаган Москва областыда, сёз ючюн, Балашиха шахарда жаланда бир онкология бөлум барды. Он тарлык этеди. Санкт-Петербургда уа алгъаракъда онкология болгандыны эркин мектептен къыстарты кере рендеди. Алай болгандыны коллективи бу ишге ыразы болмагъанын бидиргенден сора алагъа да пациентле къышылгъандыла. Газетле, телевидение бу тарх ишге жамауатны эсин бургандыла. Насык, болонча жеринде къалганды.

Дагыда ол онкология ауруудан къыйналган сабийлени ата-аналары бла аралда аңгылатыш иш бардырырга борчлудла, деп чертгенди.

БАСЫЛГАНЫ МАРЗИЯТ.
Суратла авторнудла.

Профессор А.И. Карачунский.

орналадыла. Берлинде «Шарит» клиникада уа бир минг бла алты жюз квадрат метрде - жаланда оналты пациент! Хар пациентге жюз квадрат метр жетеди! Аны кайырындан немисли клиникада онкология саусузла инфекция аруудан къыйналмадыла.

Профессор А.И. Карачунский Россейде болуп, тыш къыралла бла тентештиргенде, осал болганын чертгенди. Согиз

Аны жарыкъ сыфаты эсибизден кетмейди

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

жер, студияда суратлары керюндеди. Бирде уа экранда жаш кеси да чыгады, кент коридорла бла камерасын элтип, жарыкъ мурасталы болганын айтды, кимге эсе да салам береди, къюлп, жашаудан унутулма, дейди. Фильму уун болмагъанлыкыга, ол баргъан къадарда къарагъанла солуларын алмай тургъанча керюнгенди. Кёпле кёз жаш-

ден кесини оюмун билдиргенди: «Богюн биз къарагъан премьерла, ашхы тентгибини жарыкъ атына жоралгъан, аны къыска, алай жетишилми жашау жолу жаш журналистике юлге болучанды. Казбеки харжонкок ишинден юсюкле, шуъкларыны эсергуериуи кёлге бек жетедиле. Мында бийик напаслу сёзле да керек болмай къаладыла. Мени бек жарыстан а - журналист кесини бирде тослюккени ислудуе бизни олеми тошлеримде жашады, дегенди. Ставропольну ГТРК-сыны башчысы Жахауд Ибрагимов кергенини юсюн-

айтылгъанлагъа къышулуп, Казбеки аты телевидендеда унутулмазлык, жарыкъ жулдуй къаллыкыды деп, аны ёсдорген талуу анагъа ёспас этгенди. Битероссуи телевидение филиалыны Казбеки аты бла «Аны тил бла юлтолла хайырлана билгени ючюн» - деген премия курагъанын да билдиргенди. Сора бери келген адамланы залны фойесинде, столлада салынган къайгыты ашланы аууланарыгъа чакъырганды.

ЖАНГОРАЗЛЫНА НАЖАБАТ.
Суратланы ХОЛАЛЛАНЫ
Марзият алгъанды.

Людмила Казанчева.

Алай каналны таматасы Людмила Казанчеваны айтыуна кере, Казбеки этген программасына адамла бюсюрегениликке, кеси уа ыразы болмагъан эди. Ол аны андан да табырак этерге болукъ эди дегенни тургъанды. Бу шарт жашны тутхан ишине улуу кёпю болмагъанын белгилейди, аны тынгысыз, не болумга да жерогенден жарыкътан керюлуде.

Техиланы Алибек.

ларын букъдрамагъандыла, алай ачылуу эди жаш адам аны къадары. Телевидендеда эртенден ишлеген Жериланы Сафар жаш коллегасыны ёз тилин уста билгенин, аны бла толуу хайырланганын улуу ёспас бла чертгенди. Ол айтыугъа кере, алай профессионал бу сферда алай терх табылып къаладыла, иши

жарыкъ сыфатын келтиретини, аны шувълары шыршал сёзлешеге керюнгеникке, мудах кёлери жарыкени къызгадыла, иши

ЗАКОНПРОЕКТ Бирмандатлыла къайтырыкъдыла, бюллетеньле уа брошюрала боллукъдула

Айыруланы къатыш системасна (партия тизмеле + бирмандатлыла) къайтырге керек болганыны юсонден Владимир Путин озган жылны ахырында Федералны жыйлыула Посланысында айткан эди. Жагны законпроект толгусунда да айыруланы юсюндеги 2003 жылдагы законни ушарды.

Кертиди, ол заманда партиялагъа, айыруула аллы блоклагъа биргеге эркинлик бериле эди. 2007 жылда айыруула уа жалаңда партия тизмеле бла блокуса бардырылган эдиле. Андан сора да, айыруу тыгъыз 7 проценте дерги кёторюлген эди. 2011 жылда айыруулагъа къысхак болумла кийирилген эдиле: аузаланы 6-дан 7-ге дерги проценттерин къысхак жалаң олган партиела жерге, олгъа Къырал Думада 1 мандет бериле эди. 6-дан 7-ге дерги процент болган эсе уа - 2 мандат. Болсада айыруулагъа къысхактан партиела жалаң бири окусу ол излемге не болмагъан эди.

Къырал Думаны составы былай къураллыкды: тебениги 225 депутаты тюз да жарымы 6-дан 7-ге партия тизмеледе жазылган адамлагъа жетеркиди (бусагъада партия тизмеле бла 450 депутат барды), андан сора да, 225 жер бирмандатлы кандидатлагъа берилеркиди. Аны бла бирге болган, партия тизмеледе болган кандидатла бирмандатлы округладан баллотироватъа этилгендикле.

къатышырга эркиндиле. Партияланы (регистрация этилгенлени) Думагъа тошерге изилгенлени санама чек салымагъанды.

Партиялагъа айыруу фонд 700 миллион сомлай къалады. Кеси алларына къатышхан адамла уа айыруу кампанияны 15 миллион сом къоратырга боллукъдула. Айыруула бла байламлы эришилген кезюлеринде партиялагъа блокляны къурагъа эркинлик жорууду. Округда 100 мингден аз болмагъан айыруучу бар эсе, 500 адам кандидат жагы болурга керекдиде. Эсе буругъу, бирмандатлы айыруу округланы чеклери алыкъа тохташдырылмагъандыла.

Кьол кёторючу ючюн, бюллетеньлени эки тюрлюсю жарашдырыллыкды - партиялагъа эм бирмандатлы эм. Округда айыруула аллы кампанияда 20-дан артыкъ партия эрише эсе (недә 30-дан артыкъ бирмандатлы кандидат), бюллетень брошюралар жаращдырылады.

Кьол кёторюлген участкалада видеонаблюдение эм интернет трансляция закон бла къураылгъа керекдиде.

2016 жылдагы айыруула жагны жорукъла бла бардырылгъа керекдиде деген ою барды.

Жандаурлукъ Абаданлагъа къонакъда

Жаш тёлёно эстетика халда керюну Жасани Казанко аты аралы окуучулары КЭМР-ни Уруму эм социалны айынуу министрствосуну Нальчикте абадана эм инвалидле турган интернатнада къонакъда болгъандыла.

Къартагъа концерт керюлгенденде, татты ашырыкъла бла сыйлагъандыла. Араны жыр студиясыны башчысы, Россейи осыллы артисткасы Таукенланы Галина айтханга кере, бу тоёуну биринчи тюрлюде. «Бизни мурагыбыз - жуукъларыны араларында жашар онглары болмагъан адамланы келлерин айлырга, алагъа кайгытыруубу биз билдиргени эди», - дегенди.

Концерте турш жылланы жылары, милет тилдеде жарла айтылгъандыла. Интернетны башчысы Сусана Абазова къонакълагъа къартланы былай къуандыргъаны аралы къызылгъан билдиргенди эм жаш адамланы келгенлерин ала эдилерди тутарлыкъларын белгилегенди.

Мадина ТОКМАКОВА.
КЭМР-ни Уруму эм социалны айынуу министрствосуну пресс-службасы.

Кьумач сокъгъан фабрика сюерикдиле

Дагыстаны Кумторлак району тюрле тилде толу цикл бла ишлер кьумач сокъаргы, конструктор этиллик, 500 тюрлю кьумач чыгарары, аланы Россейи ни эм тыш рынокларында сатарык производствоуну биринчи мууртан орнатуучу черкенисиз болгъанды. Аны юсюнден республиканы башчысы Рамазан Адагулатов бидиргенди.

Проектни автору «Нариз Дагестан» деген Россейи - тюрлюк предпритияды, кьумач сокъгъан фабрикада 5 минг адам, ол санда 4 минг тиширую урунурукъдула.

Проект жашауда бардырыла, беш жылдан сора ол жы сайын 500 миллион доллар багъасы продукция сатып турлукду, тыш къыраллагъа окуму. Мында иш хакъ да ити боллукду, предпритияны жеринде сабий сад, школ, конякъ ойу, болонча, спорт зал ишленджеридле.

Кадр тюрлениуле хайыр келтириуле деп бынанасыла

Ингуштарны башчысы Юнус-Бек Евкуров администрациясыла этилген кадр тюрлениуле структураны ити ишлеучо себептик этерикди деп ышанды. Ол болушчулары-кенешчилери, администрациясыны башчысы эм орунбасарлары бла бардырган кенешинде «къыска заманын ичинде башчылык этген къауумланы ишлерин ирилдендир муратда къулулукъланы алышдырыу ишле бардырылгъандыла, дегенди.

Суве ишлеу багытында ишлерин тамамаларын заманаларын жетген проблемаларга бурганды. Ол санда, эни алып айтханда, жер участкаланы законсуз хайырлангъанларын, эни субъектлени ишлегенде бузукълукъла этилгендерин, журтланы «къызыл ыздан», чыгарып ишленгенлени, алай бла битеуле хайырлангъан жерлени чеклерине бузукълукъла этилгенини юсюндеден айтханды. «Алай ишле болмасынла, аланы жашаудан кетериге керекди», - дегенди ол.

Ростовда этек бек учузу

Дондагы Ростову шахар думасында сатыу-алуу, жамауат аш-азыкъ, жашуу жаумушланы этуи эм гичле предпринимательство жагы бла болумланы кезилуо халда озгендиде. Депутатла социалны магъаналары болган бир-бир биринчи категориялы товарланы багъаларына къарагъандыла. Тинтилге бардырылган кезюде, Ростов шахарда, башха регионла бла тентештиргенде, Юг федералны округда этемки багъасы бек учуугъа саналгъанды. Мында сёз ючюн, 0,780 килограмм тарткан, будай ичкен этилген этемки багъасы 11,80-12 сомду. Сатыу-алуу эм халкъыгъа жумушла этуи жагы бла шахар комитетни председатели Людмила Чернодола айтханга кере, рыноклада эм уллу предпритиялада 24 товарны багъаларыны юсюндеден дайым бардырылган мониторинг да хал алай болгъанын ачыкълагъанды. Андан сора да, Ростов областын шахарларын араларында тууз эти тогуз этелени, чайны, унну, гренаны жараны багъалары башха региондагы багъаларындан эсе учуз болганылар тохташдырылганды. Алай эсе да, сезонлада быкъ, сохам эм хубуста кибик тахта кетелени эм картофну багъалары кёбейгенлери да ачыкъланганды.

Тозурагъан юйледен къадылып кечюредиле

Краснодар тозурагъан юйледен адамланы кёнюрунуо юк керек кёбейтирди. Алай ону этилгенди озган ки жылда тамамлангъан ишлени иштарына жоралангъан, шахарны администрациясы бардырган жыйлыууда.

«Къобаны губернатору бизни боюнуубузгъа юк жылны ичинде шахарны арасында тозурагъан юйлени толусуналты керюгенде берген борчу салганды», - дегенди Краснодарны башчысы Владимир Евланов. Он инвесторла келгире да этеркиди, ала уа шахарны арасын жаңгыртууу проектыне жагны коч берилдикле, дегенди ол.

Озган ки жылны ичинде Краснодарны администрациясы тозурагъан юйледен адамланы кечюредиге деп 245 фатур сатып алганды. Аланы алыргъа 460 миллион сом шахарны, краини эм федералны араны бюджетлеринден берилгенди.

Малланы жорукъсуз кютюу жайлыкъланы халек этеди

Малланы жорукъсуз халда кютюу 5-7 жылны ичинде Астрахан областьда жайлыкъланы кыу тюрле этерге боллукъдула. Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине регионда Россельхознадзоруна управленийсында билдиргендикле.

Жайлыкъланы аяусуз эм мардадсы хайырлануу болуму осалландыргъанды. Мингден аслам малчыдан жалаңда 3 проценти эсе буралды жайлыкъланы ирилдендиргенди, деп айтхандыла Россельхознадзоруна область управленийсында. Анда айтханларына кере, ол проблема бла илму-излем институт ююресди. Алимле жайлыкъларда къаллай бир мал кечюригерге боллукъуну юсюнде бегимини проектни жаращдыра туралды. Ол, малланы кочлоно мардадалы тохташдыргъандан сора да, жайлыкъланы къоруулууну маддаларын берликди, тоэле кыу болмагъа жоланы белгилеркиди.

Тау районлагъа машинала бла жюрюрукдоло

Чечени Веденск эм Шатой районларын байламлы этерик жолну ишлей тургъанды аны хайырлангъа бырлыклы биринчи жарымында бериге айтханды. Ол жолну магъанасы бек уллуу. Аны бла энди автотранспорт бийик тау жайлыкъларга да бараллыкды. Ол жол бла къутарычула, таулада болган гичте этилкенде жашаган адамла, малчыла эм башхала жюрюрукдоло. Геологлар уа жер байлыкъланы излерге айлаунырыкъдыла. Жол хайырланарыгъа берилсе, жагны турист маршрутла да ачылыкъланды.

Эки жылдан сабий садагъа очердеде боллукъ тюрлюдоло

Къаравай-Черкеси оюучулары келе турган эки жылны ичинде сабий садагъа очердедени кетеричи маддалра этерге айтханды. Аны юсюнден республиканы башчысы Темурланы Рашид «Амалла» деген сабийле кечинген учурденгизге капитал ремонт этили бошалгъанына жоралангъан жыйлыууда билдиргенди.

«Республиканы оюучуларыны баш борчларындан бири - сабийлени школда дерги йейтирик учурденгизде жерле бла жалчытылуу эм ол жагы бла ишени андан ары бардырыу. Биз кесибизге ботар агъанбыз 2015 жылны 1-чи январьна дерги сабий садагъа очердедени толусуналты кетериге», - деп айтханды Темурланы Рашид.

Айтлган юйге капитал ремонт этуи 2012 жылны жайында башлангъан эди, андан сора кепил заман этмей, бу юй 280 сабийге эшилкери анхан эди. Сабийлени хар къауумна оюнала бардырыча, келе жуукъларча отула, кийимлери тешерча жерле бардыла. Мында музыканы залы, мектепке кабинет, аш-азыкъ хайырлангъан блок, медицина блок, бустыр жуучуу жер бардыла. Чекленген онглары болгъанлагъа пандусла да къураылгъандыла.

Адыгъада бек ариу къызны сайларыкъдыла

Адыгъада бек ариу черкеси къызны сайларыкъдыла. Ариулуукъ халкъла аралы фестивалында, Шымал Кавказын регионларыны келерлеринден сора да, тыш къыраллы адилги диспорсланы келечилери да къатышырыкъдыла.

Конкурсну къурагъан республиканы халкъ культурасыны арасы, культураны ол жерли министрствосуну Халкъла аралы черкес ассоциация, культураны ол жерли министрствосуну болушлугуу бла биринчи кенгешни бардырыгъанды, анда мын сайын кюк артында бардырылты турлук конкурсу болупларын жаращдыргъандыла.

Ала адыглы төвереге келе кууралыкъдыла, ол себепден аланы жаращдыргъанда искусство эм этнография сфераларда ишленген алимлени, жамаудат къулулукъланы эм специализистени айтханлары эсе алындыла. Аладан келери фестивалны координация советини къауумна къышуула.

Быыл конкурсу ахырын Адыгъа Республиканы 5-чи октябрде белгиленирик Кочноне жоралп бардырырга деп ону этгенди. Аны дерги уа айыруула республиканы битеу районларында бардырыллыкъланды.

Юбилей

Жазуучу Сергей Владимирович Михалков 1913 жылда 13-чумартда тууганды. Он Социалист Урунууну Жигитиди, Ленинни орденин төрт кере алганды, Ленин аты, Кыргыз саугаланы лауреатыды, РСФСР-ни Жазуучуларыны союзуну таматасы болганды, РСФСР-ни искусстволарыны сыйлык куулукуну эди. Аны сабийге атууган китептарын 1930-чу жылдан бери окуйдула.

Михалков саугаларын, күүлүкүлөрүн толу жазып баштасак, бу статьяга бериле жер толу кылабызды. Аны себепти жазуучу жашуу жолуна, чыгармачылыгыны оюндон да кыскараак айтпакчы. Литературада кыргыздын изин черте, Сергей Владимировичнин эмиси «пароль» болганын белгилейдиз: ол «Дядя

Стеласны» уруш турганды. «Дядя Стеласны» уруш бөлтерин да кыскараак айтпакчы. Ол чыгарманы башуу айткыны сабий поэт С.Маршак да бек жаратканды. Тобешуеририде тамата колгоганын белгилейдиз: ол «Дядя

Сергей Михалков (он жагында биринчи), 1977 жылда Күүлүланы Кыясынны юбилейинде.

Юч гимнини автору, кёлю кыагъанланы жакъчылары

Стёпаны». Полти жигити кесине ушадганды. Бийик, кенг жуурулу, болушук этерге жакшы. Сёзсоз, экинчи «пароль» - Михалков бизни кыргыздыны юч да гимнини сөлзөрини автору болганды. Билеу дунияда жокшу олай жазуучу.

Назмала жазъа а ол тогузу жылды башлаганды. Ата-сы алапы ол замандарды белгилеу поэт А. Бёзөмөнскииге жибергенди. Ол жашчанын драмуку болганын белгилегенди. Токтамай окуп, жазуп туруп, деп жууалганды. Биринчи намузу 1933 жылда басмаланды да, андан сора аны ага газетлени бөлтеринде келтиргенди. Аз-азадан жазуучуны арасында шукъла табыды. Литература институту да бошайды. П.Кассинь, актрёпа Р. Зелёная эм И. Ильинский бек иги тенгери болганын кылабыздыла. Сабий чыгармаланы арасында эришуелге да кыташы турады да, Михалков сёлзөрини жазылган жыр эм игге саналады. Аны И.Сталин да белгиледи. «Дядя Стёпа» 1935 жылда басмаланды да, ол сабийлени шукълары бурулды. Ала бля тобушуелде поэт гитле окуучула бля кесине тег адамла бля папар айтканча сёлзөрун да. Улуу Ата журт уруну жылларында Сергей Владимирович корреспондент болуп ишлеп

турурга кереклисин айтды. Алай бля Степаны автор ок жылы ичинде жазганды. Башка классик К. Чуковский да «Дядя Стёпаны» ёлюмсоз чыгармага саннаганды, скульптор С.Коненков а аны Обломову, башка орус жазуучулары жигиттери бля толгелгендигини.

Сергей Владимирович художникле бля не заманда да жуук болганды. Аны ойл бийчеси Наталья Петровна Конаховская болганын белгилегенди. Токтамай окуп, жазуп туруп, деп жууалганды.

Биринчи намузу 1933 жылда басмаланды да, андан сора аны ага газетлени бөлтеринде келтиргенди. Аз-азадан жазуучуны арасында шукъла табыды. Литература институту да бошайды. П.Кассинь, актрёпа Р. Зелёная эм И. Ильинский бек иги тенгери болганын кылабыздыла. Сабий чыгармаланы арасында эришуелге да кыташы турады да, Михалков сёлзөрини жазылган жыр эм игге саналады. Аны И.Сталин да белгиледи. «Дядя Стёпа» 1935 жылда басмаланды да, ол сабийлени шукълары бурулды. Ала бля тобушуелде поэт гитле окуучула бля кесине тег адамла бля папар айтканча сёлзөрун да. Улуу Ата журт уруну жылларында Сергей Владимирович корреспондент болуп ишлеп

ле жазып башлайды. Энди аны бу жанрда жазылган китепталры энцидиле. Юч гимни сёлзөрини жазган поэт коммунист партияга кырирге ашыкмаганды. Ары да шукъларына, урушун кезинде, тутмакында керекиси азат чекелгенге болушурга деп киргенди. Аны ол ашкылгыны кёпле айткырыдыла.

Былайда Михалков бизни халкынн закыйм Күүлүланы Кыясынны экинчи кёртенин, аны юбилейини келгенин, аны бля дайым да тобешуи турганын белгилеге сөюме. Огъан ёмюрно ахырында В. Листьевини «Взгляд» деген беруёнуо артык да сойоп кыаргандыла. Ол жашуудан кеткенден сора аны А. Рабзаб бардырганды.

Бир жол ол студияга Сергей Владимировични чакырганды. «Сени оюмунга кёре, чынты адмаллык шартланы кимде кёртеси?» деп сорады. Михалков Күүлүй улауу айтуп, аны оюндон толурак халпарл башлаганды. Рабзаб, анга башка соруу берип, сёзюн бёлоп кыюйганды.

Алайда журналист кесини позициясында алай торно кёртсзген сёз, Сергей Владимирович бизни Кыясынны алай бийик салганын, сёзсоз, билеу да халкыбызга жычынунду. Москвада Кремльди Кошкар залда Кыясынны 90-жыллык юбилей ингирдин бардырген ючюн, Михалков колундан келгенин аймагъанын

билебиз. Жашууга мыйык тобюндон ушарда кыарганын жазуучу саитрадан кенде кылар амылы жок эди. Алай бля телевидининде «Фильм» киножурнал тууды. Кемчилкени чам халда кёртсзе, ол халк бек сойгон журналга бурулганды. Аны КПСС-ни Ара комитетине чакырып, не бля болушарык деп соргалганында, ол: «Бир зат бля да угай, чыгармагъан эмгекси ансы», дегенин.

Жазуучуну сапра комедиялары да, театрлада салынгън, кёл тилге кёрюлгөнледи. Аны «Сомбреро», «Товарищи дети» деген эм башка пьесалары сабийлени сойгон чыгармаларында. Абданлагъа жазган «Балалайкин и К?», «Всё могут короли» улуу сахналада салынганды. П.Ринчинин К. Тостоговон салган эми. Наталья Петровна болмуланы ол замандарга кулушукчула онгусмай, «Буши Петербурга мындан 100 жыл алга боларды» деп жаздырганды. Бюгон да пьеса театрланы репертуурларындады.

Наталья Петровна жашуудан кеткенден сора Михалков кёре юйюрленгенди. Юлия Субботина андан иги да гитче эди. Ез жашуауну юсюндон жазуучу «Я был советским писателем» эм «От и до...» деген китепалны жазганды. Атасыны 90-жылгыны алында Никита аны бля интервью этген эди. «Биографикдже неге жарыскат?» деген сорууга Сергей Михалков былай жукълаганды: «Жок жол болмагъаны». Бюгон анга саулуй ёмюр болуук эди.

САРАККУЛЛАНЫ АСИАТ.

Ахшы башламчылыкъла

Миллетни от жазгасын сууутмай тутхан таулу анагъа - эсгертме

Къарачай-Черкес Республиканы халкларыны культура эм ниет жаны бля жангыруларыны «Къарачай халкынын старейшинала совети» «Бирлик» деген регион жамауат организациясыны башламчылыкъла кёлчюнулок жыллада къарачай-малкъар халкыны генотондун, тилин эм културасын саклагъан, миллетни от жазгасын сууутмай тутхан тиширулагъа атап «Таулу анагъа» деген эсгертме ишлеп орнатырга деп алай оуу этилгенди.

Къарачайда анга ахча да жыйылганды. Энди аны бек иги эскизин сайлар муратда конкурс бардырылады. Бюгон аны юсюндон Болумуну басмалайбыз.

Жюрини кызуумун бля анга киргенлени сынын конкурсу кыураган тохташдырады. Жюри 11 адамдан кыуралды. 5.2. Жюрини членлериинде бири болмак кылагъан заманда жюриге членнге 2 кандидат тохташдырылды. 5.3. Жюрини кулукъ жыны бля бир бирге бойсууну арталык бөлмозгә керекди. 5.4. Жюрини боюнууа былай жуумула салынадыла: - керек болган заманда, жюрини кеткен членлериини орунуна башдаланы салынуу юсюндон ону этерге; - эскизлени алырга не да болууну излемлери келишимге эскизлени конкурса алмазга; - конкурну итогарын чыгарырга эманда ахча саугъала берууну юсюндон ону этерге.

5.5. Жууплы секретарды: - конкурну бардыры бля байламкы болган билдируени эм башка шартланы басмаланырланы жалчтыды; - конкурса жибрилген эскизлени алады, жарашдырады эманда журналга жазды; - жюрини билге членлери эманда конкурну кыурагъан бля байламкыла жюретди; - конкурну итогарына кёре протоколга жарашдырады эманда алааны басмаланырланы жалчтыды; - урунуу келишимлени кыурагъаны сметасына кёре жарашдырады, ахча саугъаланы ведомостларыны жаздырды.

Жюрини жууплы секретары жюрини жыйылууларына кёл кёлтюрюрге эркинлик болмай кыташыды. 5.6. Жюрини членлери, жууплы секретары конкурса жибрилген эскизлени жарашдырады эм кёл тюреткенди, не таштын кыташырга эркин тюрюйдюле.

6.2. Жюрини конкурну итогарына кескенден онуу эми документ болуп жарашдырылды; жюрини конкурсда хорлагъанланы саугъалауну юсюндон онуу Анга жюрини председатели эм жюрини жыйылууна кыташыналаны барысы да кёл салдыла; - конкурну итогарыны юскенден билдириу кыаысы басма органда кычкыган эсе да, ма анда басмаландыла.

6.4. Ачык халда бардырылган конкурса хорлагъанла ахча саугъаланы конкурсу кыурагъан жюри чыгарганын бля конкурну итогары бля басмалангандан сора бир аны ичинде келди. 6.5. Эми ахча халда бля бардырылган конкурса хорлагъанла ахча саугъаланы конкурсу кыурагъан жюри чыгарганын бля конкурну итогары бля басмалангандан сора бир аны ичинде келди.

1. Болуеу болумла

1.1. «Таулу анагъа» деген эсгертме комплекси бек иги эскизин сайлар мурат бля конкур бардырууну юсюндон Болумда конкурну кыурауну эманда бардыруу жорукълары тохташдырыладыла.

1.2. Конкурну мураты - «Таулу анагъа» эсгертме комплекси бек иги эскизин сайлауду эм аны кыабыл кёрюуду.

1.3. Конкурса ишлини не торно формасы бля да ишленге предпрититиланы бля организацияларыны коллективлери, чыгармачылыкъ мастерскойла бля студиялары, вуказ арбазы, миллет уучрежденияла кыташырга болуукчула.

эманда конкурну кыурагъаны телефон номерлери, аны адресин да басмаларга керекди.

3.4. Конкурну программасыны бля аны жорукъларыны кесилеринде билдириу басмалангандан сора аланы торлендирге жарамайды.

3.5. Эсгертме комплекси КъЧР-ни география арасында. Красногорская станицаны кытаында. Усть-Мугу району Саркыс элини кыбийрында (алгынты запракъа болган жери) тохташдырыла жюрини этледи. Анга бюлонкнен жерни элини 250х150 квадрат метрди. Андан сора да, эскизге эсгертмени теверегин тапудиялары, вуказ арбазы, миллет музейни, жанманы, фонтаннаны, гул башчаланы, шинтиклени эм башка затланы да колготериу кёлчюрюрге кереклиди.

3.6. Эсгертме комплекс шёндюгло суратлау амаллагъа кёре, модернизмни, постмодернизмни, дуния култураны колготериу бля, миллет энциликле, адет-тёрелди, ден сезимле эге алмай, социалист реализмни бля натюрликми шаблонлары болмай ишленрге керекди.

3.7. Эсгертме таулу тиширууну (къарачайлыны бля малкъарлыны) сыратын, аны ниет кичюн, жиергилин, халал жорекчилигин, огуртулууну да кёлтюрюрге, Ата журту, юйору, сабийлери ючюн не улту кыбийлыгыны да кёлтюрю кёлчундан келген ала ючюн жанжыккъаны да аймаган таулу аяны белгиси болурга керекди. Композиция жанын алганды аа, анда таулуланы-къарачайлыны бля малкъарлыны адет-тёрелери, жашуу турмушларыны колготериу да болурга тиийшлиди.

3.8. «Кёл кыбийлыкъла сынагъан къарачайлы эм малкъарлы аяны белгиси болуп эсгертме комплекси бек иги эскизин сайлар мурат бля конкур бардырууну юсюндон» болумга кёре конкурса художниклени бля скульпторланы барысы да кыташырга болуукчула.

2. Конкурсу кыурау

2.1. Конкурну КъЧР-ни халкларыны культура эм ниет жаны бля жангыруларыны «Къарачай халкыны старейшинала совети» «Бирлик» деген регион жамауат организациясыны кыурауу.

2.2. Конкурну башланганча санарга болуукчу эманда ол бир турну барлыкты.

2.3. Конкур 2013 жылда 1-чи апрельден 2013 жылда 31-чи апрельге дери бардырылады.

2.4. Конкурну итогары ол болуукчу юсюндон кел кыламай чыгарылады.

2.5. Саугъаланы саны эм ёлмелери: 1-чи саугъа - 15 минг сом 2-чи саугъа - 10 минг сом 3-чо саугъа - 5 минг сом

3.9. Эскизле кыагында эм электрон аман бля да жиберилге болуукчула. Кыагында ала бля адресге жибериледи: Къарачай-Черкес Республикасы, Чкалов орам, 1-чи «а» улу, 18-чи каб., Къарачай шахар округу мариясыны мекямы. Электрон адрес да буу: (E-mail) sovet009@mail.ru. Сорукълары болганча бля телефон номерле сёлвешисне: 2-24-26; факс (878-77) 2-24-26; ишли телефон номер - 2-62-30; мобилный - 8-928-03-48-168.

3.10. Понт бля конкурну жорукъларында кёртсзюлгөн юндон кел кыламай жибрилген эманда адам ол заманы ичинде аны кеси келтирген эскиз тохташдырылган болжалда берилгенге саналады. Эскиз бля бирге аны ишленген анкетаны да жиберге керекди: туткуму, аты, атасыны аты, автору (авторланы) адреслери эм башка шартла.

4. Эскизлени конкурса берууну жорукълары

4.1. Эскиз конкурса толу ёлмеден бля программа бля конкурсу болмуларында тохташдырылган болжалда берилге керекди.

4.2. Эскизле кыагында эм электрон аман бля да жиберилге болуукчула. Кыагында ала бля адресге жибериледи: Къарачай-Черкес Республикасы, Чкалов орам, 1-чи «а» улу, 18-чи каб., Къарачай шахар округу мариясыны мекямы. Электрон адрес да буу: (E-mail) sovet009@mail.ru. Сорукълары болганча бля телефон номерле сёлвешисне: 2-24-26; факс (878-77) 2-24-26; ишли телефон номер - 2-62-30; мобилный - 8-928-03-48-168.

4.3. Понт бля конкурну жорукъларында кёртсзюлгөн юндон кел кыламай жибрилген эманда адам ол заманы ичинде аны кеси келтирген эскиз тохташдырылган болжалда берилгенге саналады. Эскиз бля бирге аны ишленген анкетаны да жиберге керекди: туткуму, аты, атасыны аты, автору (авторланы) адреслери эм башка шартла.

5. Жюри. Конкурсу жууплы секретары

Жюрини кызуумун бля анга киргенлени сынын конкурсу кыураган тохташдырады. Жюри 11 адамдан кыуралды. 5.2. Жюрини членлериинде бири болмак кылагъан заманда жюриге членнге 2 кандидат тохташдырылды. 5.3. Жюрини кулукъ жыны бля бир бирге бойсууну арталык бөлмозгә керекди. 5.4. Жюрини боюнууа былай жуумула салынадыла: - керек болган заманда, жюрини кеткен членлериини орунуна башдаланы салынуу юсюндон ону этерге; - эскизлени алырга не да болууну излемлери келишимге эскизлени конкурса алмазга; - конкурну итогарын чыгарырга эманда ахча саугъала берууну юсюндон ону этерге.

5.5. Жууплы секретарды: - конкурну бардыры бля байламкы болган билдируени эм башка шартланы басмаланырланы жалчтыды; - конкурса жибрилген эскизлени алады, жарашдырады эманда журналга жазды; - жюрини билге членлери эманда конкурну кыурагъан бля байламкыла жюретди; - конкурну итогарына кёре протоколга жарашдырады эманда алааны басмаланырланы жалчтыды; - урунуу келишимлени кыурагъаны сметасына кёре жарашдырады, ахча саугъаланы ведомостларыны жаздырды.

Жюрини жууплы секретары жюрини жыйылууларына кёл кёлтюрюрге эркинлик болмай кыташыды. 5.6. Жюрини членлери, жууплы секретары конкурса жибрилген эскизлени жарашдырады эм кёл тюреткенди, не таштын кыташырга эркин тюрюйдюле.

3. Конкурсу программасы бля жорукълары

3.1. «Таулу анагъа» деген эсгертме комплекси бек иги эскизин сайлар мурат бля бардырылган ачык конкурну программасында былай излемле бардыла:

3.1.1. Конкурса жибрилген эскизле былай ёлмелеге келирге керекди: чертбуге А-3 чыпаракъ бөтде, ары ал жаны, планы, генералный планы (ёлмелери бля кёртсзюлгөн);

3.1.2. Комплекси скульптурдокоркато эмлюсю ишленрге керекди;

3.1.3. Эскиз торсионю болууну; компьютер графика да жарардыкы.

3.2. Конкурну болмуларында жорукълары, жууплы секретары, ахча саугъаланы ёлмелери, аяны берууну жорукълары, конкурсу бардырууну регламенты, конкурс эскизлени жамауатын оозуюну берууну юсюндон ону, жюрини боюнууа салынган жуумула тохташдырылады.

3.3. Конкурну кыурагъан ол башлангандан бир алгы конкурс бардырылгыны юсюндон билдирууну, аны бардырууну жорукъларын

ачарга билмейдиз.

- Мен билгенден бери жюрюгелени сынандым бир неча фахмулу тёлю чыктыганды. Ала атларын иги бля айттыры келелиде, билимлерин андан ары эми, бийик окуу юйледи да бардырганды.

- Ол алайды. Позоланы Жаннаны, Чомартланы Темирланы, Атмырзаланы Анжеланы, Айшаланы Жаннаны, Кудайланы Муратны, башталыны да сагъыннырга болуукчу, ала ахшы эч кыюйганды. Белгили жырчыбыз Жапулланы Ахмат да мырчыбыз Башагъаланы жырлап, бусугагыда району Култура управленисинде спецкоркато эди. Музыка жаны бля юйретиле ары дери кёл жылланы ишлеп келген, сынаулу Устас Хан Шерхов улуу кылчы салды.

Жуукъ заманга муратларыны уу билирге болуукчуму?

- Ишни жангыча бардырырга кереширкибиз. Ремонтуно болшак, жаш тёлёно бери келмира этгенден сора, музыка инструметле бля сахна кийимлери да жангыртарга керекли болтурды. Музыка студия ачылырга кереклиси да бамды, анысы ишибиз алгы барлык тюрюндю. Спонсорла бля район администрация мандан ары да кёл-кыулак болуп тууррла деп ишлейди.

Анатолни ТЕМИРОВ Суратын автор алганды.

КУЛЬТУРА

«Биз не кыагар кёл жашны, кыбызны учундургуа кюрешебиз»

Огъган жылы сентябрь айында Тырнаууну Күүлүланы Кыясын аты Култура дворедини таматасына Афашкыаланы Магомет салынганды. Бизни корреспондентлик аны бля тобеп, андан бери кылаалы иш бардырганыны, муратларыны юсюндон да сорагъанды.

- Магомет, культурага кыага бля келгенге? - Мен Былыманда. Школ жыллада гитарда согъарга юйрөнем да, тенгерибиз бля солурга табиыйгакта барсак, аны дайым да бирге эм алап тургъамыз. Ингирле бля, ол жагда да жыйылп, жырлап тургъанбыз. Кюнлени биринде шукъум аруу ауазы, ёню болган, уаарный инструментеле ойналган Ахматланы Магомет бля элдиге Култура юйде жырлап тургъанбыз. Кюнлени биринде шукъум аруу ауазы, ёню болган, уаарный инструментеле ойналган Ахматланы Магомет бля элдиге Култура юйде жырлап тургъанбыз.

«Басан» спорт - сауукъуга багъышары таматасы Султан Толбоёво бек ырамыза. Ол жылы берген регистрени жакъсы тапдырганды, администрация да монтаж ишлени бардырганды. ООО «Кабалакыбиз» башчысы Мурат Шайлоо а кюрюуну материалла бергенди.

Дворенин мекымн тап халгъа келтирирге деибиз, художество самодетельность бля кюрешене репетицияларын чырмаусу бардырыча, бери келгенге да кеслерни мында юйрөндө кибик сумча. Мрамор залгъа ала жылып барганды, кьонаккъла алычу залда ремонт барды, алгынтыны марчуаланы оюун экирет солгу арагъа айландыргъа деибиз.

Торлю-торлю кружкала ишлен тургъында да, ала дерслерин бардырганын оюуанда да ремонт эдилрибиз. Подвала уа бизин солгу техника столла салыр муратлыбыз. Фойде уа телевизорла бля попле болуукчула.

- Ол кыздар жумушун тамалар лючюн, ахча уа кыайдан табаргъа дейиси? - Арвандагы баш турган жерлени, гастрольда келгенге уа залны да бериге амал барды. Андан тошгон ахчагъа

бөк кереклени алыр муратлыбыз. Районда ошол ошол ол ишлеге кырагылырлык ахча барды, кесибизни да концертле бериге кёлчюлуудан келеди. Мында ары да спонсорла унутуп кыймазла деп ишанабыз. Адамла ишени алгъа барганын кёрсөле, болушурга угай денейди.

- Бусугата Култура двореиде культура - жамауат иш кылаал барарды? - Бизде сегиз кружок ишлейди, алгъа эки жозге жуукъ адам келеди. Эрттен бери аптарын айтдырадыла Будагыланы Руслан башчылык этген «Салам» бля «Тау сууучука» ансамбли.

«Салам» көп торлю эришуелени лауреаты болуп кыабыл турганды. Биз чыгармаларыны юйрөтме программасы бля да бардырады. Элбрус районда болгъан мериоприятиланы асламына кыташыханай келеди.

Сабийле классикалы телосуега, бля кыагъанга кюренирге да сойоп жюрюйдюле, сынаулу специалист Людмила Макушова ны башчылык бля театр кружок ишлейди, музыкагъа бля вокалга юйрөткенге да ити кесеклиле. Гитарда кесим юйрөтме вокалга уа - жашым Элдур, ол Искустволтаны Шимал-Кавказ иштитутунда заочно окуйттары.

Сёзсоз, аял жыллада бир бири бля таншчырга, художестволу жаны бля хунерин ачарга итингенге кёбюрөг эдиле. Алай болгъанлыкыгъа, не да этил, адамланы сейирлени кыозгъарга, артыкда школуга бля жаш тёлёно бери жюрючю, культураны оюрге юйретирге керекби. Фахмусуз бир жан да тумайды, алай кёлё аны кылай торно

бу улту мекямда жылы болмагъаны бек баш проблемелди. Мында не заманда да суукъ эди, концерт, мероприятие болсон, эки-ок сагъатны

олтургъан тынч тюрюлдө. Республикандан, тышандан келген коллективле да аны ючюн мында ишлеге соймөгелди. Керекли оборуодуванын салганыны энци зал да жылыннганды. Күүлүланы Къаран аты малкъар кыагъар драма театры артистлери, Ростовун цирки, башкала, кыраучула да ыразы болуп кеткенди.

«Басан» спорт - сауукъуга багъышары таматасы Султан Толбоёво бек ырамыза. Ол жылы берген регистрени жакъсы тапдырганды, администрация да монтаж ишлени бардырганды. ООО «Кабалакыбиз» башчысы Мурат Шайлоо а кюрюуну материалла бергенди.

КЪОШАКЪ БИЛИМ БЕРИУ

Кёкге итнниулук

Гитче заманында лётчик, космонавт болушка демеген хазна киши болмоз?! Батчаланы Жамалны жашы Юсуп да аз итмаганды алай. Кёнде өз кээси үчүн барганы самолёт көз түрдөн ташагыны аны ызындан кырагандай туруучу эди.

Кышкатауда авиамодельный кружок ачылып алдыра аркасыз жорюп башыла. Юретиуносо айткан хар ууак затны да эсине ала, самолётланы, ракеталаны модельлерин ишлерте иттингенди. Арда шолону бошоп көргө кеткенди да, авиацияга тешкенди, механики борчларын толтурганды. Кылулгуына жууалпы кёздөн кырагананы ючюн командованиндан мактауга көп көрө тийишли болганды.

биринчи атамларын этедиле. Абаданыракла республикалы, россеяли эршишулеге къошуладыла, гитчеле уа алабга барып кырадыла. Бу кюнде Нарт къалада авиамодель спортдан россеяли чемпионаты болуукду.

Анда бизни кружокдан абадан жашла кышкырыкыдыла. Анда хорлаганла уа дагында бир кесектен Нартанда бардырыллык дуняны чемпионатына да къатышырыкыдыла. Хорлаганланы араларында бизни жашларыбыз

да болурла деп, бек ышанабыз, дейди Юсуп.

Сабийлеге мастерской да тарлыкты этеди, алабга керекли затлары кёбосон батча улу юйюнде кеси хазырлап келтиреди. Мөдделени тынгылы ишлер ючюн, станокука керекдиле, къюнда болган инструменти да къаралгандиле.

Болсада кёкегте итнни, игилкегге ийнаны ёчилмедди. «Бизге жорюген сабийлени араларын дан келе келген заманда лётчике,

космонавтла да чыгарла, деп умут этебиз. Олду бизни кёлендирген», дейди Юсуп.

Жашла модельлерин сынарла этни башында артык улуу болмаган талга бардыла. Бирде къ тураларындан тас болуп къалган самолётларыны учанларына сагытта бала къарал турдыла.

ХОПАЛАНЫ Марзат.
СУРАТЛА: Юретиуго Батчаланы Юсуп бла соткасы Чеченланы Кышчуу.

Футбол

Футболну миллет лигасыны жаз башында бардырылган биринчи матчында нальчикчи «Спартак» Новокузнецки «Металлург-Кузбасс» бла тешкенди. Оюн Новокузнецкде бардырылганды.

Эки команда да токъсан минутну ичинде, бир бирлерин алышындара, аймаганлай чабуулуук этгенлей тургандыла, алай эсепни уа тюрле дивалга ташагыны. Аны бла спартакчыла чемпионатда бардыгын 21 оюнларындын бешини 0:0 эсеп бала бошагандыла.

Бу оюндан сора «Спартак» турнир таблицында сегизинчи жерде къалганды. Шёндю аны 32 очкусо барды. Дагыда эсге

Эсеп тюрленмегенди

Футболдан миллет лиганы 21-чи турдан сора таблицасы							
Командала	О.	Къ.	Т0.	Х.	Т.	О.	
1	Томь	21	15	4	2	42-22	49
2	Урал	21	13	6	2	46-13	45
3	Окс-Энергия	21	9	9	3	21-16	36
4	Нефтехимик	22	10	5	7	31-26	35
5	Ротор	21	10	4	7	20-14	34
6	Сибирь	21	9	5	7	24-22	32
7	Балтика	21	9	5	7	23-24	32
8	Спартак-Нальчик	21	9	5	7	17-20	32
9	Уфа	21	8	7	6	22-22	31
10	Петротрест	21	7	3	11	22-29	24
11	Енисей	21	6	6	9	19-21	24
12	Торпедо М	20	4	8	8	22-29	20
13	Металлург-Кузбасс	22	5	4	13	11-25	19
14	Шинник	21	4	7	10	19-28	19
15	Салют	20	4	6	10	13-22	18
16	Волгарь	20	3	9	8	14-24	18
17	Химки	20	3	5	12	16-27	11

алырча бир шарт - чемпионат бошагандан сора стыковий матчыла кытышып премьер-

лигага ётер ючюн, «Спартак»-та деп этип төртюнчо жерде турга керекди. Шёндю ол жер-

де турган «Нефтехимик»-командабыз юч очкуга артка къвалды. Чемпионатын кезиюлю оюнун спартакчыла 18-чи мартта кеси стадионларында Хабаровски «СКА-Энергия» командасы бла бардырылганды. Майданла бу футболчула ойнагандыла: «Металлург-Кузбасс»: Дюпин - Самоилов, Недерозов, Этов, Эдиев, Клименко (Ткачук, 90), Сапаев, Емельянов (Арсюк, 64), Киселев (Нарышков, 90), Козлов, Шишелов (Шлаков, 81). «Спартак-Нальчик»: Коженков, Засев, Багаев, Освиенко, Тимошин, Руа (Сирадзе, 84), Чеботару, Галин (Зинович, 46), Медведев (Болов, 77), Аверьянов, Буяйрога (Коронов, 75).

X. АЗРЕТОВ.

Трөбешилу

Кредитле бла къалай хайырланса изиги

Т.К. Мальбахов атлы къырал миллет библиотекеда «Жаматуны финансла жаны бла билимлерин ёсдорю» деген темага жораланган трөбешилу болганды. Аны Праволу информацияны арасы кыраганды. Анга «Правовед» клубну келечилери бла КММК-ну користе хазырлаган факультетини студентлери кытышандыла.

Жайылууну баш мураты жаш төлюню финансла жаны бла билимликлерин ёсдорю, кеслерини неда кредит ача бла къалай тюрло хайырланса ити болгунуна юретиуду этди. Ол затланы юсюндөн видеороликте кёргозгөндиле эм финансла жаны бла итапалдан кермоч да хазырлаган эдиле. Студенттеден сора да кенгешче библиотечканы ишчилери да кытышандыла.

Жашуу журтланы эм машинаны сатып алганды, кредит берю жаны бла регион менеджер Азамат Орзоков бла Собрбанканы ишчилерини билимлерин ёсдорю жаны бла менеджер Мариана Маремкулова алабга берген сорулуга толу жууалпа бергөндиле. Адамла асылында карточкала эм кредит алыу бла байламлы жумушлагга эс бургандыла.

Жыйылууну ахырында биз Собрбанканы специалистэ Залим Калажюковну трөбешиюно юсюндөн оюмун соргандыбыз. Аны айтханына кёре, жыйылганын финансла жаны бла билимлери аман тюрлюдө. Болсада жашуу, аны бла бирге уа экономика да жеринде турмайдыла. Хар кондон бир тюрлю жангы зат чыгга барады. Ол жетишимле

бла хайырлана билрге керекди. Кредитле берген ёлмюню специалистэ Мурат Бжеников айтханына кёре, банка келгенле аладан кыруу ачканы юсюндөн угъай, башка сорулугарына да жууал аладыла. Банкны жумушлары бла байламлы толу информацияны интернетте табарга

болуукду. Андан тышында да алай билдируелени адамланы телефонларына да ашырадыла. Кенгеше кытышандыла барысы да былай трөбешилени жшлны ичинде терк-терк бардыра тургуга керекисин айтхандыла.

СОЮПМЕНЛИК К.

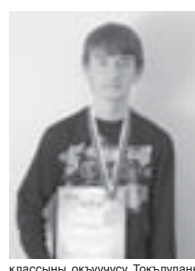
Шахматла

Магъаналы маргаланы толтургандыла

Нальчикде «Белая ладья» шахмат-шашка клубда сабий командаланы араларында турнир бардырылды. Саулайда оюндагы жыйырма сегиз команда кытышанды. Алыны араларында жетеулен спортну устаныны кандидат, жыйырма бири да биринчи разрядлары болганды эдиле.

Эршилуле ФИДЕ-ни жоруклары бла швейцариялы система бла тогуз жер бардырылгандыла. Бир партияны ойнар ючюн отуз минут бериле эди. Алай бла эршилуле Нальчиктен 32-чи номерли школуну командасы хорлаганды.

Энци зачётлары бла чыгарылган эсепте кёре, тогуз тюрлюшюуден 7,5 очко алып, 32-чи номерли школну жетинчи

даны келечиси Лина Яганова да 8,5 очко бла биринчи жерге чыкканды.

Авер Трулов спортну устанына кандидат деген нормативни толтурганды. Токълунаны Осман, Анзор Абаезов, Амир Тхамаков эм Горюйланы Мухаммед да шахматладан спортну устанына кандидат деген атларын кырууга бандыла.

Шахматладан балла бла хорлап 9-чу номерли школну бешинчи классыны окуучуусу Эрик Шен спортну устанына кандидат болганды. Кызыйланы Аслан, Сабина Бардыраева, Евгений Горохов, Константин Кучинов, Инал Бербеков эм Иман Эргашев 1-чи разрядланы толтургандыла.

КУРДАНЛАНЫ Сюлемен.

Наркотикле

Аманлыкларына жолуктурулукдула

Къабарты-Малкъарны наркополициячылары республикага уулу затла келтиргенлени энтта деп жолларын жапкандыла. Нальчикде жашаган ючючүлөн наркотикле сатуучуларыны ишчикке тутулгандыла. Кёп кылати юклени фатарларындын бири сатуучу жерча хайырланганды. Дагыда 55 миңг сом багысы отуз сатып алган адамы кытышанды.

Россеини Наркоконтролуну Федеральнй службасыны КъМР-де управленисыны оперативчиклери айтанга кёре,

бир къауым адам кёп заманын ичинде гашиш эм «гидроникалы» сатып турганды. Ахыргы - ол бек кючю марихуананды. Анга ауур наркотик деп да айтылды. Аладан 300 килограмм жетер чаккы гашиш адам 700 юлшо гидроник сыйырлганды. Биринчи Афганистандан келтирилгенди, башкысы уа Украинада жарашдырылганды.

Наркотиклени жаланды кеслени иги таншыларын отт бала сатхандыла. Тутулгандан бирини кырандышы бла бирге аяк кийим тикген цехлери бар

эди. Ала бу ишперинде наркотикле алуучула бла жаз тилде сөлөшгөндиле: «олтанта келгендиле», «табайлыкыла альбурга сюегенле бармында». Управленисыны следствени ёлмюно Уголовный коллективи бир къауым статьясына тийишчилекке оголовный ишче ачканды. Наркополицияда айтанга кёре, жууук заманда былай терликлери бла тутулгандыны саны иги кесекке кёбейирди.

Наталья МАРШЕНКУЛОВА.

ШКОЛ ЖАШАУ

Ачык дерсени хайыры

Кёп болмай Нальчикни 6-чы номерли школунда малкыр тиден ачык дөрсө болуук. Аны тамта классланы устаны Малкъарланы Норжан бардыры. Анга кыраары башка школладан да устанлары кыууми келген эдиле. Анда сөз алапат назмуучула, Россеини кырал сатуасыны лярэатуы Эмуксырланы Такиланы жашуу эм чыгармачылык жолларыны юспөринден эди.

Сабиле поэти биограрисын айтыла, чыгармаларын окуду. Алада аны тууган жерине,

миллетине суймеклигин ачыккыладыла. Бюгюнда тиширунч и дунисын кёп белгилу поэте аныча терен кёргозталмагыларын чертидиле.

Танялиа битүе дуния билген назмуучу. Аны поэзиясы бла кёп адамла шагырейди. Аланы санында улуу кырал кылуучула, жазуучула бардыла. Ала назмуларын окууй, шайрыны юсюндөн не зат айтхандыла, аны къалай эсерегедиле? Аланы айтанларын школчула жайганды эне салдыла. Социалист Урунуну Жигити,

Литваны халкь поэти Эдуардас Мейжалитис а: «Танялиа жазган этмөбди, ол жырлаган этмөди», - дөгөндү. Андан сора да, халкыбызны ийнагыны юсюндөн айтылган кёп ёлмюсо сөзлени сатыгандыла.

Ахырында уа Малкырларны Норжачна устаны бар кыдырады, окчуучула ёз тиллерин тийишличека биллрлерине к-юндан келгенни аммазыкларына ишчикке жорду деригим келеди.

Бизни корр.

Театр

«Врёл и орлица» деген спектакльни премьерасы боллукуду

12-чи – 15-чи мартта Али Шөгөнуков атлы Кыбарты кырал драмтеатр Алексее Толстойну тхасына кере салынган спектакльге чакырыла. КъМР-ни Башчысы А. Б. Канюков «Об учережени гранито в области театролого-го искусства» деген Узакына кере театры коллективни, 2012 жылда грантха тийишли болуп, беш жоо сом алганды. Бу спектакльни сахнада салынырына ол ача да улуу себеплик этгөндү.

Аны режиссёру РФ-ни искусстволарыны сыйлы кулуукчуусу, КъМР-ни Культура министри Руслан Фирюду, Саханы Хасан Шихачеве жарашдырганды, кийимлени жарашканы Алексее Климовду. Баш ролуны РФ-ни сыйлы артисти Басир Шинбухов бла КъМР-ни сыйлы артисткасы Жанна Ташуговча куургандыла. Оонинга дагы-да Мухамди Кумков, Мурадни Думанов, Куна Жахамухова, Борне Кажаров эм башхала кытышандыла.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

<p>Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал</p> <p>РЕДКОЛЛЕГИЯ: БЕИШАЙЛАНЫ Муталип (баш редактору орубсары), КЪОНАКЛАНЫ Хасан (баш редактору орубсары), ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууалпы секретары).</p>	<p>ТЕЛЕФОНЛА: Редактору ирёманы - 42-43-01. Баш редактору орубсарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууалпы секретарь - 42-66-85. Секретария - 40-93-62. Корректорла - 42-43-52.</p> <p>РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЛЕРИ: Жамаат-политика бөлөм - 42-67-68, 42-24-02. Экономика бөлөм - 42-66-73. Культура бөлөм - 42-75-82. Социальнй политика бөлөм - 42-66-76, 47-27-59. Жагылыкыла эм спорт бөлөм - 47-26-39, 42-66-71. Письмола эм редакция бөлөм - 42-37-94. Техникачча бөлөм - 47-31-28. Сурат алуучула-42-68-72, 42-66-76. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторла - 47-26-28, 42-39-65.</p>	<p>Редакция авторла бла кыраат жюрюйтмедди. Куюу жазылганды рецензия тиймөйдү эм ала артка кыйтарылмадыла.</p> <p>Газетте басылган материалда айтханын оюмла редакцияны оюму бла келишимге болуукду. Алай айтханын хар зат ючюн Россеи Федерацияны Басмына өскөндө законна тийишлидикле материаланы авторлары кеслери жууалмадыла.</p> <p>Редакция авторлдан 400 гезиттен (маншыха бла жазылган 5-6 бет) кеню аймакды.</p> <p>Газет басмасы эм асылды информационаны эркиндиклери куюрууга жаны бла Кыбарты-Малкяр регион инспекцияны 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этгендикти.</p> <p>Регистрация номер — 0066. Индекс — 51532</p>	<p>Газетти басмыла КъМР-ни Асылды информациона устаны жаны баш, жамаат эмда дини организацияла жаны баш министерствосуно кылыштыр службасы хазыр эткенди.</p> <p>Газет «Тетраграф» ООУ-ну тюрлю типосаздырыла басылгандыла. Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 33</p> <p>Газетлени мелерине ташкыруу ючюн КъМР-ни почта сервисы Федеральнй Управленисы жууалды. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10</p> <p>Газетлени рознишакта сатыу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер обществосу жууалды. Телефон: 42-69-34</p>	<p>Номерге графикте кере 19.00 сагытта кыот салында. 20.00 сагытта кыот салынганды.</p> <p>ГАЗЕТИН НОМЕРИНИ ЧЫГАРГАНЫЛА: Моккяланы Зуухра - дежуурнй редактор; Кетенчиланы Зуфия - жууалпы секретарыны орубсары; Зезаланы Лида (1, 2-чи бетле), Бийчекуланы Жаннета (3, 4-чю бетле) - корректорла.</p> <p>Тиража 2660 экз. Заказ № 650</p> <p>РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИК, ПРЕС:</p> <p>360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 52 электронный адрес: cbor_50@mail.ru</p>
---	---	--	--	---